

Transcript Eenzaamheid

Dewi Visser

Student antropologie (2016)

Hallo, ik ben Dewi Visser en ik ben producent bij een theatergezelschap. Twee jaar geleden ben ik afgestudeerd als cultureel antropoloog. Voor een onderzoek heb ik toen 3 maanden in een verzorgingshuis gewoond om eenzaamheid onder ouderen te bestuderen.

Waarom heb je voor het onderwerp eenzaamheid gekozen?

Als student ben ik een tijdje maatje geweest van vijfenvijftigplussers bij het Leger des Heils. Ze lijdten een teruggetrokken leven en ik ging met hen optrekken. Hierdoor zag ik voor het eerst hoe eenzaamheid er achter de voordeur er echt uitziet en dat raakte me, want je wilt gewoon dat ieder mens gezien wordt. Tijdens mijn master bleek dat gemeente Heerenveen, net als vele andere gemeenten, eenzaamheid echt wilde aanpakken en toen hebben ze mij gevraagd om een onderzoek te doen naar hoe eenzaamheid wordt beleefd door ouderen en hoe de omgeving dat beïnvloedt.

Wat viel je op?

Binnen mijn onderzoek naar eenzaamheid vielen mij 3 dingen op. Allereerst zag ik hoe ouderen continu op zoek waren naar een stuk levendigheid. Dat kwam denk ik dat ze een soort achteraf zaten in het verzorgingshuis, waar niet zoveel te beleven was. Ze gingen bijvoorbeeld veel tv kijken, of uit het raam kijken, of verder gewoon heel erg onrustig waren zodra er niks te beleven was. Hieruit merkte ik dat ze eigenlijk een soort van ontbonden waren met de samenleving waarin ze eerst leefden.

Ten tweede zag ik dat er een soort gebrek was aan sociale rollen voor ouderen; er was niks anders voor hen om te doen dan eigenlijk ziek zijn of dat het het einde was, als het ware. En hierdoor was ze niet alleen een gemis aan activiteiten en verveling, maar ze misten ook een soort zingeving en het gevoel er toe te doen.

Ten derde zag ik dat het moeilijk was voor ouderen om nieuwe vriendschappen te maken. De levenslange vriendschappen waren voorbijgegaan of geliefden waren al overleden en door de heersende sociale normen, zoals gezelligheid en niet zeuren, was het moeilijk om binnen de activiteiten echte vriendschappen te laten ontstaan. Het bleef erg oppervlakkig en er waren gewoon geen vriendschappen onder de groepen mensen die samen woonden.

Wat zijn mogelijke oplossingen?

De mogelijke oplossingen voor eenzaamheid zie ik ook terug op deze 3 vlakken. Wat betreft levendigheid zou je senioren weer binnen de maatschappij bij kunnen plaatsen. Je kan seniorencomplexen of verzorgingstehuizen weer gewoon midden in het dorp zetten tussen de mensen in of bijvoorbeeld woonvormen aanbieden, zoals studenten die gaan samenleven met ouderen. Dat werkt erg goed; zet ze gewoon ergens waar ze weer meer kunnen meemaken van de samenleving, alsof ze een onderdeel ervan zijn.

Ten tweede zou je op het vlak van sociale rollen weer eens bij ouderen kunnen langsgaan en vragen wat zou je nog willen doen? Al is het maar heel klein; wat wil je nog bijdragen aan de samenleving? En dan zou je het sociale wijkteam kunnen inzetten om hen te helpen dat te doen. Ze hebben toch nog het idee dat ze ertoe doen; een stukje zingeving en kunnen ze ook via die weg ook weer mensen ontmoeten

Ten derde zou je wat betreft vriendschappen hen kunnen helpen om het weer beter te ontwikkelen: ik zou binnen activiteiten de focus verleggen van het gezelschap naar een diepere laag. Zo zou je activiteiten kunnen verzinnen waarin op een leuke manier levensverhalen kunnen worden gedeeld of ervaringen en dat het niet alleen maar gezellig moet zijn, maar dat ook echt binnen die activiteiten echte dingen kunnen ontstaan. Daarnaast blijven maatjesprojecten ook altijd mooie dingen waarin de vriendschap tussen oudere en oudere of oudere en jongere kunnen ontstaan die gewoon veel waarde kunnen toevoegen. Veel succes met jullie uitwerking!